

**Janusz Górecki, M. Łastowiecki, P.
Patan, Jacek
Wrzesiński, Klementyna Żurowska**

**Ostrów Lednicki, gm. Łubowo, woj.
poznańskie. Stanowisko 1 wykop
I/83, II/87, III/87 (gród). Stanowisko 2
(podgrodzie)**

Informator Archeologiczny : badania 21, 167-168

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Spśród materiału masowego wydzielono 40 relikwii specjalnych, jak m.in. fragmenty przesłi-
ków, szybia, gładzik i iglicę z kości, osetki, podkładki, fragment formy odlewniczej, żelazne tłocz-
ki, diutko, mół, haczyk do wędki i inne. Liczny materiał ceramiczny będący podstawą chronologii poz-
wala datować funkcjonowanie osady od schyłku VII do przełomu VIII/XI w. Stylistycznie wiąże się on
z materiałami typowymi dla stanowisk z północnej części Dolnego Śląska i północno-zachodniej Wielko-
polski [np. Bonikowo, Klanica, Kruszczewo]. Jako materiał luźny stwierdzono mazonityczne wióry, od-
łupki i rdzenie krzemienne. W kilku miejscach na stropie zachowanej partii kulturowej, wiążącej się
z funkcjonowaniem osady VIII-wiecznej, wydobyto pewną ilość materiałów ceramicznych, które jak się
wydaje datować należy na wiek II - III, chociaż poziom chronologiczny reprezentowany przez młodszą
fazę zasiedlenia nie został, jak dotychczas, wyodrębniony w układzie stratygraficznym stanowiska. W
wyniku przeprowadzonych prac ustalono, iż obszar zajmowany przez osadę VIII-wieczną mógł wynosić oko-
ło 3-4 ha. Centralna i wschodnia jej część została całkowicie zniszczona przez wybranie kruszywa
niekiedy nawet do głębokości 4 m.

Materiał relikwii i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym Środkowego Nad-
odrza w Zielonej Górze.

Skraj południowy i zachodni powinien zostać przebadany w następnym sezonie badawczym.

ORLE, gm. Mrocza
woj. bydgoskie
Stanowisko 1

patrz
okres halstański

OSŁONKI.
woj. wrocławskie
Stanowisko 1

patrz
neolit

OSTRÓW LEDNICKI, gm. Luhowo
woj. poznańskie
Stanowisko 1 wykop I/83, II/87, III/87 /gr6d/
Stanowisko 2 /podgrodzie/

Muzeum Pierwzych Piastów
na Lednicy

Badania prowadzili: mgr mgr Janusz Górecki, M. Łastowiecki,
P. Patan, Jacek Wrzesiński oraz doc. dr Klementyna Żurów-
ska z Zespołem Gród: wały grodowe, majdan, cmentarzysko,
podwale, wnętrze tzw. II kościoła. Podgrodzie: wschodni
przyczółek mostowy.

Stanowisko I. Wykop I/83

Prowadzono tu prace w ramach nawarstwień kulturowych zalegających na wałach grodów - starsze-
go i młodszego. W wyniku badań odkryto część półziemianki [?] wkopanej w warstwy niwelacyjne na wew-
nętrzną skłoniu wału starszego, którą można datować roboczo na 1 połowę XI wieku. W warstwach roz-
sypiskowych /niwelacyjnych ?/ wału młodszego dochodzących do zewnętrznego skłonu wału starszego wyeks-
plorowano półziemiankę datowaną na XI-XII w. [?]. Koroną starszego wału stanowiła glina, w której znaj-
dowały się niżej słabo czytelne brunatne fragmenty drewna. Na wale młodszym eksplorowano nawarstwie-
nia związane być może z naj młodszą naprawą wału [?], a datowane na okres XIII-XIV wiek. Wykop II/87
obejmuje północną część grodu w partii na północ od II kościoła /podwale/. Zakończono wykop przy północ-
no-zachodnim narożniku aneksu przynawowego wspomnianego kościoła oraz 6 sondży wewnątrz i po stro-
nie zewnętrznej kościoła. Wykop na podwalu /ar 4N1W, ćw. B/ eksplorowano w obrębie nawarstwień okre-
ślonych numerami od IV do XII. Nawarstwienia od I do III przebadano wyłącznie na działce południowo-
zachodniej wykopu, wyeksplorowanej głębiej.

W obrębie wyeksplorowanych nawarstwień uchwycono spalone belki - partie dolne domostwa o wymi-
arach 2,5 /E-W/ x 1,8-2,0 m /warstwa V-VI/ oraz klepisko gliniane /warstwa VI/ o wymiarach 3,1 m
/N-S/ x 2,6 m zalegające pod poziomem spalonych belek. Klepisko wyraźnie opada z północy w stronę po-
łudnia. Obok w 2 obiektów położonych w części północnej wykopu natrafiono na duże skupisko kamieni,

popioła i spalenizny oraz resztki zbutwiałego drewna na dalszej północno-wschodniej wykopu /warstwa VIII/.

W części południowo-zachodniej wykopu /warstwa VII/ wystąpił duży obiekt, w którym w pewnej fazie jego użytkowania przygotowywano zaprawę do spajania murów budowli kamiennych grodu. Obiekty i warstwy wyeksplorowane w wykopie na podwalu nasyczone dużą ilością materiału ceramicznego i kostnego można wiązać z końcem X - I połowy XI wieku.

W sondażach A-F oraz w wykopie na arach 3N2W/4N2W / północno-zachodni skraj aneksu przynawowego/ odkryto fundamenty oraz zasypiska fundamentowe murów kościoła. Uchwycono proste zamknięcie prezbiterium II kościoła /sondaże A-C/ oraz in situ zachowane jego fundamenty pobudowane z 4-5 poziomów otoczków, żączonych gliną, zagętbione 60-65 cm, podobne do fundamentów aneksu przynawowego /sondaż E/.

Różne od powyższych są fundamenty aneksu przeprezbiterialnego kościoła płytko zagętbione /20-30 cm/ pobudowane z 2-3 poziomów ciosów. Różnice w głębokości zalegania fundamentów oraz brak przewiązania między fundamentami wskazują na różny okres wznoszenia kościoła oraz aneksów przeprezbiterialnych.

Wykop III/87 usytuowany w północno-wschodniej części grodu, eksplorowany był w obrębie nawarstwień zasypiskowych /gliny i czarnej próchnicznej ziemi/ związanych z badaniami lat 60.

Stanowisko 2 - podgrodzie

Celem było poszukiwanie wschodniego przyczółka mostowego. Badania prowadzono w obrębie 3 wykopów, z których 2 wyeksplorowano do głębokości zalegania poziomu konstrukcji tegoż przyczółka. Ponad konstrukcjami przyczółka zalegały zalewowe warstwy piasku o miąższości od 60 do 150 cm. Pod nimi wystąpiły osady torfowe z destrukcjami drewna i wspomniane konstrukcje, na które składają się 2 rzędy pali oddalone od siebie około 4,8 m /w kierunku N-S/; odległość po osi długości mostu wynosiła około 4,8 m. Natrafiono także na belkę jarzmową konstrukcji mostu oraz fragmenty dranic z jezdni mostu. Chronologia odkrytych konstrukcji mostowych /określona na podstawie materiału ceramicznego/ pozwala na jego datowanie na 2 połowę XI - początek XII wieku.

Obok prac archeologicznych prowadzono także w ramach Interdyscyplinarnego Zespołu do Badań Ostrowa Lednickiego podwodne badania wykopaliskowe /na stanowisku 3 a - most poznański, prace paleontologiczne - stanowisko 2./Dzieskanowice, Ostrow Lednicki stan. 2/ badania głębowe na zachodnim obrzeżu Jeziora Lednickiego.

Materiały z badań oraz dokumentacja znajdują się w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy.

PARCHATRA, gm. Kazimierz Dolny
woj. lubelskie
Stanowisko 13

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie
Katedra Archeologii

Badania prowadzili mgr Jolanta Noga /autorka sprawozdania/ i dr Zbigniew Snięzko. Finansował WKZ w Lublinie. Drugi sezon badań /pierwsze sprawozdanie/. Kopalne źródło z czasów starożytnych i ślady osadnictwa z wczesnego średniowiecza /X-XI w./.

Stanowisko zlokalizowane jest w ścianie głębowej rozwinętej w lessie. Odsłonięte mierzy 15 metrów długości i 5 metrów wysokości. W górnej części profilu znajduje się warstwa kulturowa o grubości 35-40 cm. Zawiera ona liczne fragmenty ornamentowanej ceramiki z X-XI w., drobne fragmenty polepy oraz węgli drzewnych. Warstwę kulturową pokrywa deliuvium lessowe. Pod warstwą kulturową zalegają osady martwicy wapiennej /będącej geologiczną pozostałością kopalnego źródła/ oraz dobrze zachowany poziom gleby holocenińskiej. Pod poziomem gleby stwierdzono występowanie warstwowanych osadów kopalnego parowo. Pobrano próby do analizy makrofauny oraz datowania bezwzględnej martwicy wapiennej i kopalnej gleby.

Dokumentacja i materiały znajdują się w Katedrze Archeologii UMCS.

Badania będą kontynuowane.